

Robek, Edmund

Wprowadzenie

Warszawskie Studia Pastoralne 15, 5-7

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

WPROWADZENIE

Teologia pastoralna w Polsce rozwija się dzięki interdyscyplinarnym badaniom naukowym. Trwa jednocześnie dyskusja nad tematyką tych badań i możliwością wymiany i łączenia metod stosowanych w różnych dyscyplinach naukowych. Teoria i praktyka pastoralna godzą wiedzę z doświadczeniem. W kręgu pastoralistów trwa natomiast dyskusja na temat hierarchicznej kolejności problematów w badaniach teologiczno-pastoralnych. Chodzi o to, czy na pierwszym miejscu jest teoria stworzona na podstawie refleksji nad wiarą czy doświadczenie jako wynik praktyki kościelnej. Odpowiedź na to pytanie wiąże się z wyborem metod do przeprowadzenia badań w zakresie teologii pastoralnej.

Wychodząc od teorii w teologii pastoralnej wypracowano sylogizm praktyczny, na który składają się trzy elementy: normatywny (przesłanka większa), empiryczny (przesłanka mniejsza) i praktyczny (wnioski i postulaty). Drugi schemat na pierwszym miejscu stawia doświadczenie, które trzeba rozpoznać, następnie je ocenić i na tej podstawie ustalić sposoby działania. Te dwa sposoby uprawiania teologii pastoralnej są uprawomocnione, ale pod warunkiem, że teoria i praktyka będą stanowiły dwubiegunową jedność.

Należy jednak przyjąć, że cała teologia jest refleksją nad wiarą. Ta refleksja przebiega dwukierunkowo. Pierwszym

z nich jest *studium Słowa Bożego*, autentycznie interpretowanego przez Urząd Nauczycielski Kościoła. Drugi kierunek koncentruje się na *człowieku, który rozmawia z Bogiem*: człowieku powołanym, by „wierzył”, by „żył”, by „przekazywał” innym *chrześcijańską wiarę i etos*. Ten kierunek obejmuje studium teologii dogmatycznej, teologii moralnej, teologii duchowości, prawa kanonicznego oraz teologii pastoralnej¹.

W centrum refleksji teologiczno-pastoralnej jest zatem człowiek, dlatego współczesna teologia pastoralna nawiązuje z ludźmi dialog na temat różnych problemów, z jakimi się borykają, przynosząc im światło czerpane z Ewangelii. Wykorzystuje też nauczanie i bogate doświadczenie (tradycję) Kościoła, który dostarcza ludziom zbawczych sił, jakie otrzymuje od swego Założyciela. Osoba ludzka bowiem ma być zbawiona, a ludzkie społeczeństwo odnowione².

Ważnym przesłaniem dla teologii pastoralnej są nadal słowa Jana Pawła II, który podkreślał, że poszukiwanie prawdy jest głęboko zakorzenione w ludzkiej naturze i dlatego nie może być bezcelowe i pozbawione sensu. Już sama zdolność poszukiwania prawdy i stawiania pytań podsuwa pierwszą odpowiedź. Człowiek nie podejmowałby poszukiwania czegoś, o czym nic by nie wiedział i co uważałby za absolutnie nieosiągalne. Tylko perspektywa uzyskania odpowiedzi może go nakłonić do postawienia pierwszego kroku. Istotnie, tak właśnie dzieje się zazwyczaj w procesie badań naukowych. Jeśli naukowiec kierujący się jakąś intuicją zaczyna szukać logicznego i sprawdzalnego wyjaśnienia określonego zjawiska, od samego początku jest przekonany, że znajdzie odpowiedź; stąd też nie zraża się niepowodzeniami. Nie uważa owej pierwotnej

---

¹ Jan Paweł II, *Adhortacja Pastores dabo vobis*, 54.

² KDK 3. 29.

---

intuicji za bezużyteczną tylko dlatego, że nie osiągnął swojego celu; słusznie uznaje raczej, że nie udało mu się dotąd znaleźć właściwego rozwiązania³.

Teologia pastoralna jest nauką, w której szczególnie liczy się intuicja badacza. Kolejny numer „Warszawskich Studiów Pastoralnych” można uznać za owoc naukowej pracy popartej intuicją autorów publikowanych artykułów. Tematy zostały podzielone na trzy części: *teoria i praktyka pastoralna*, *psychologia pastoralna*, *pedagogika pastoralna*. Jest to też próba porządkowania materiałów publikowanych w „Warszawskich Studiach Pastoralnych”. Chodzi bowiem o to, aby problematyka badań pastoralnych uwzględniała z jednej strony wymogi teologii z zachowaniem jej ortodoksyjności, a z drugiej strony, aby w publikowanych materiałach wyraźnie pojawiła się propozycja współpracy i dialogu badaczy teologicznych z naukowcami reprezentującymi nauki świeckie.

Przypominam, że „Warszawskie Studia Pastoralne” ukazują się w wersji drukowanej w języku polskim. Spis treści aktualnego numeru znajduje się też na stronie internetowej czasopisma. Są tam też dostępne w pełnej wersji numery archiwalne. Natomiast pełna wersja w języku angielskim aktualnego numeru znajduje się na stronie internetowej czasopisma oraz w kilku bazach internetowych.

Zapraszam Szanownych Autorów do współpracy i nadsyłania artykułów w języku polskim i angielskim, które opublikujemy w „Warszawskich Studiach Pastoralnych”.

ks. Edmund Robek SAC

---

³ Jan Paweł II, Encyklika *Fides et ratio*, 29.